

СУДБИНЕ

Село Биоска

Драга Јанковић

Учитељица у чију кућу су се насилно били уселили окупаторски војници. Када су је упитали зашто је у црници, одговорила је: "Жалим најку Србију која ме хлебом хранила." А када је окупаторски официр, скидајући са зида везани грб са српском тробојком, газећи га рекао да Србија више не постоји, подигла је грб, пољубила га и пркосно рекла: "Варате се господине. Србија постоји, она је жива и живеће!" Драга и њено четворо мале деце одведени су у логор.

Госпава Беатовић

Једна од првих жена која је погубљена вешањем у Првом светском рату, на основу пресуде ратног суда, била је Госпава Беатовић из Братунаца. У 21. години удала се за Павла Беатовића из Жањевице, а 1897. године доселили су се у Братунац. По избијању Првог светског рата, почело је велико страдање Госпаве. Аустро-угарски војници су јој прво ухапсили сина Ђорђа, дан после Видовданског атентата, затим и мужа Павла пред објаву рата Србији. Под оптужбом за велеиздају депортовали су Ђорђа и Павла у злогласну тамницу смрти "Арад" у Румунији. Међутим, то није нимало поколебало најку петоро деце, храбру и поноситу Херцеговку.

Када је мајор Коста Тодоровић са својим Златиборским добровољачким одредом 31. августа 1914. године прешао Дрину, веома важна обавештења добијао је од Госпаве. Чим се Златиборски одред повукао у Србију, Аустројанци су се вратили у Братунац. Неко је убрзо потказао Госпаву и она је из свог дома по киши и навремену, пешке око сто километара, спроведена у тузлански затвор. На суду, на којем је пресуда донета и пре суђења, осуђена је на смрт и то је извршено 8. октобра 1914. године јавним вешањем у Тузли.

Храбра српска мајка Госпава Беатовић није дозволила целату да јој стави црни повез на очи, одгурнула га је и викнула оно што је осећала и срцем и душом: "Живела слобода! Живела Србија!"

Испраћај на фронт

Злата Гределјевић

Неписмена, али мудра, сељанка из села Биоска, под планином Таром, када је испраћала четири сина у рат овако их је заветовала: "Моји синови, моји соколови, ви идете у рат да браните отаџбину. Слушајте своје старешине, али не заборавите мајчин савет: туђе не дирајте, са мртвог ништа не узимајте, рањенима на чије биле војске помозите да преболе ране, кући се не враћајте покуњена чела".

Жена о којој се мало зна, а чија је величина далеко од просечне. Рујица Петровић – Црепић, телеграфисткиња која је примила и дешифровала телеграм који је садржао објаву рата Србији. Рујица је после рата живела скромно, а њено име и презиме на страницама српске, бар телеграфске, историје, морало би да се пише великим словима. Службовање је завршила у Београдској дирекцији пошта и телеграфа.

СЕЋАЊА

ОВИХ ДАНА НАВРШАВА СЕ СТО ГОДИНА ОД ТРАГИЧНЕ СМРТИ НАШЕ ДРАГЕ ХЕРОИНЕ

Госпаве Беатовић

која је 8. октобра 1914. године од аустроугарског злочиничког војног суда осуђена на смрт и обешена у Тузли. Овим поменом је враћамо у вечни незаборав.

Њени БРАТУНАЧКИ БЕАТОВИЋИ

С1-19011-1

Макренин гроб

Макрена је срела краља Петра док је са српском војском прелазиле Везиров мост на Црном Дрину

Мајка Макрена из Словца

Макрена Спасојевић планирала је да свога сина јединца Маринка ожени у јесен 1915. године. Судбина је другачије хтела, одвела је Маринка у рат. Како се приближавала зима мајка Макрена се упутила у војне јединице да тражи свога јединца. Понела је чисту преобуку - пртену кошуљу и вунене чарапе.

Мајка није одустајала и пратила је повлачене војске и тражила свога Маринка. Стигла је до Приштине. Трагајући за сином по зими и снегу стигла је и до несрећног места - Везировог моста на домаку Албаније. Игром судбине ту се срела и са краљем Петром, који се повлачио са скромном пратњом према мору. Како је кошуљу већ дала једном рањенику остале су јој само вунене чарапе. Забринута за здравље краља Макрена му је пружио чарапе молећи га: "Узми ово, Господару, и на вуци преко чизама, тако ћеш лакше прећи преко моста... Кад пређеш мост, теби те чарапе неће требати, Господару. Скини их и потражи мога сина Маринка Спасојевића, из ваљевског села Словца!" Пољубила је руку Краљу и кренула назад ка родном Словцу.

Краљ је прихватио аманет и једном приликом на албанском беспућу видео је петорицу смрнутих војника. Један од несретника био је Маринко Спасојевић. После ослобођења Србије, већ болестан, Петар Други Карађорђевић је послао 17. јула професора Илију Ђукановића у Словац да потражи најку Макрену. Професор је сазнао да је несретна Макрена умрла за време окупације.

Краљ Петар, када је сазнао да је Макрена преминула, дао је новац да се у Словцу на гробљу подигне споменик несретној мајци Макрени. На скромном споменику било је уклесано: "Овај споменик подиже Петар Карађорђевић Макрени Спасојевић, која лежи овде, и њеном сину Маринку који се вечним сном смири у гудурама Албаније." Надгробни споменик је 1945. године срушила нова власт јер је био од краља. Мештани села нису заборавили на Макрену и после 65 година Друштво српских домаћина, пре свих њихов председник Нилфор Анчић, подигли су нови споменик несретној мајци.

